

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ

Знайомство з курсом **Озеленення населених місць**

**Вибіркова компонента освітньо-професійної програми
першого рівня освіти – бакалавр
галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство**

Викладач: кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник Лось Світлана Анатоліївна

Кафедра прикладної біології, водних біоресурсів та мисливського господарства ім. проф. О.С.Тертишного

Телефон - 0576357540

Електронна пошта: svitlana_los@ukr.net

Дистанційна підтримка: Moodle

АНОТАЦІЯ:

Метою дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань озеленення населених місць, основним завданням якої є проектування, будівництво та експлуатація об'єктів садово-паркового господарства.

В результаті вивчення дисципліни **студент повинен знати:**

- екологічні, соціально-економічні та архітектурно-планувальні аспекти озеленення населених місць,
- історію та основні напрямки розвитку садово-паркового мистецтва,
- основні методи формування гармонійного середовища життєдіяльності людини засобами ландшафтної архітектури,
- теоретичні основи ландшафтно-планувальної організації населеного місця, класифікацію зелених насаджень,
- деревно-чагарниковий, газонний та квітковий асортимент декоративних рослин відповідно до природно-кліматичного зонування,
- методи і прийоми проектування об'єктів озеленення ,
- основні композиційні закономірності, принципи і прийоми формування об'єктів зеленого будівництва,
- агротехніку вирощування рослин відкритого та закритого ґрунту,
 - технологію будівництва та експлуатації садово-паркових об'єктів

У процесі вивчення дисципліни використовуються загальнобіологічні (морфологія рослин, екологія, фізіологія рослин, селекція) і сільськогосподарські дисципліни (садівництво, землевпорядкування та ін.). Теоретичні знання і практичні навички, набуті під час вивчення дисципліни „Озеленення населених місць”, дають змогу студентам у подальшому оволодіти принципами і методами ландшафтної архітектури.

Впровадження у практику набутих знань з цієї дисципліни дасть змогу проектувати та створювати високодекоративні та стійкі озеленювальні насадження певного цільового призначення.

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМИ

Компетентності та програмні результати навчання, які формуються при вивченні даної дисципліни (кодування згідно чинної освітньо-професійної програми, в дужках вказана забезпечувана компетенція відповідного стандарту вищої освіти).

Компетентності:

Загальні

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові

- Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

Програмні результати навчання:

- Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

- Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності

ЧОМУ ВИ НАВЧИТЕСЬ, ЩО ОТРИМАЄТЕ

В результаті засвоєння матеріалу програми дисципліни «Озеленення населених місць» студент буде уміти:

- розрізняти за формальними ознаками стилі і епохи в садово-парковому мистецтві,
- користуватися композиційними прийомами і принципами для проектування об'єктів,
- підібрати правильний асортимент деревно-чагарникової та трав'янистої рослинності для певної природно-кліматичної зони,
- організувати проектування, будівництво та експлуатацію садово-паркового об'єкту,
- організувати вирощування рослин відкритого і закритого ґрунту.

Програма вивчення дисципліни реалізується через проведення лекцій, лабораторно-практичних занять та самостійної роботи студентів. На вивчення дисципліни відведено 90 годин, в тому числі 14 годин лекційних, 30 годин лабораторно-практичних та 46 годин самостійних та індивідуальних занять.

Формами проміжного контролю, які оцінюються на лабораторно-практичних заняттях, є: індивідуальні завдання.

Формами підсумкової атестації є диференційований залік.

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни, модулів	Змістовність
Модуль 1 Історичні етапи розвитку садово- паркового будівництва.	Вивчає історичні етапи розвитку садово-паркового мистецтва, виникнення та формування його напрямків.
Модуль 2 Теорія проектування озеленення	Вивчає роль зелених насаджень у формуванні середовища населеного пункту, основи теорії ландшафтного мистецтва, типи зелених паркових насаджень і особливості їх проектування.
Модуль 3 Організація ведення зеленого будівництва	Вивчає особливості будівництва та експлуатація садово-паркових об'єктів, зокрема, агротехніку посадки дерев, чагарників, вертикального озеленення, створення живоплотів, вирощування газонів та квітників.
Підсумковий контроль (тестовий)	

Структура навчальної дисципліни

Види занять та форми контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		У т.ч. по семестрам
		кредит	годин	VI
Всього годин по плану		3,0	90	90
У т.ч. аудиторних		1,4	44	44
самостійних		1,6	46	46
Із аудиторних : лекцій		0,4	14	14
практичних		1,0	30	30
Модуль	I	1,0	30	
	II	1,0	30	
	III	1,0	30	
Залік диференційований				*

Закріплений викладач: кандидат с-г наук, старший науковий співробітник Лось С.А.

Відповідальний за курс: кандидат с-г наук, старший науковий співробітник Лось С.А.

Модуль:		Змістовий модуль:		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи:				
				лекції	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	разом
№	назва	№	назва					
1.	Історичні етапи розвитку садово-паркового будівництва	1.1.	Предмет та завдання дисципліни. Історія садово-паркового мистецтва (Садово-паркове мистецтво Давнього Світу)	2	4	4		10
		1.2.	Історія садово-паркового мистецтва (Давня Греція і Рим, Середньовіччя, епоха Відродження)	2	4	4		10
		1.3	Історія садово-паркового мистецтва (садово-паркове мистецтво нового часу)	2	4	4		10
Всього за модуль 1				6	12	12		30
2.	Теорія проектування озеленення	2.1	Роль зелених насаджень у формуванні середовища населеного пункту	2	4	4		10
		2.2	Теорія ландшафтного мистецтва. Типи зелених паркових насаджень	2	4	4		10
		2.3	Особливості проектування озеленення об'єктів різного користування	2	4	4		10
Всього за модуль 2				6	12	12		30
3.	Організація ведення зеленого будівництва	3.1	Створення садово-паркових об'єктів. Догляд за зеленими насадженнями	2	6	6	16	30
Всього за модуль 3				2	6	6	16	30
Загалом				14	30	30	16	90

Лекційний курс

№ п/п	Тема та план лекції	Кількіс ть годин	Рекомендо вана література
Модуль 1			
1.	Предмет та завдання дисципліни. Історія садово-паркового мистецтва (Садово-паркове мистецтво Давнього Світу) 1. Озеленення населених місць, як наука. 2. насадження певного цільового призначення. 3. Озеленення населених місць як напрям діяльності людини 4. Озеленення населених місць як мистецтво творення культурного ландшафту. 5. Сади Давнього Єгипту 6. Сади Близького Сходу і Передньої Азії 7. Сади Індії 8. Сади Давнього Китаю 9. Сади Японії	2	1-10
2.	Історія садово-паркового мистецтва (Давня Греція і Рим, Середньовіччя, епоха Відродження) 1. Садово-паркове мистецтво античного періоду в Греції і Римі 2. Садово-паркове мистецтво Середньовіччя 3. Садово-паркове мистецтво епохи Відродження	2	1-10
3	Історія садово-паркового мистецтва (садово-паркове мистецтво нового часу) 1. Розвиток пейзажного парку в Англії XVIII- XIX сторіч 2. Садово-паркове мистецтво XIX –XXI століть	2	1-10
Модуль 2			
4	Роль зелених насаджень у формуванні середовища населеного пункту 1. Дерево – соціально значущий елемент поселення. 2. Урбанізація й озеленення 3. Містобудівельна й архітектурно-художня функції зелених насаджень 4. Рекреаційна функція зелених насаджень 5. Екологічна функція зелених насаджень.	2	1-10
5	Теорія ландшафтного мистецтва. Типи зелених паркових насаджень 1. Поняття про ландшафт (елементи, компоненти) 2. Антропогенні ландшафти та їх класифікація 3. Класифікація об'єктів озеленення за функціональним призначенням (парки, міські сади і сквери) 4. Насадження обмеженого користування 5. Озеленення культурно-побутових, адміністративних, громадських установ, промислових територій	2	1-10
6	Особливості проектування озеленення об'єктів різного користування 1.Ознаки якісного проекту 2.Фактори ландшафтного проектування 3.Етапи та стадії проектування об'єктів озеленення 4.Ідейно-художній задум проекту 5.Прийоми створення об'ємно-просторових рішень 6.Особливості проектування в умовах горизонтальних площин і крутосхилів	2	1-10

Модуль 3			
7	Створення садово-паркових об'єктів. Догляд за зеленими насадженнями 1. Організація виробничих робіт 2. Садіння дерев і чагарників і догляд 3. Обробка дупел і механічних пошкоджень 4. Позакореневе підживлення дерев і захист від шкідників 5. Формування дерев і чагарників 6. Догляд за виткими рослинами 7. Догляд за газонами і квітниками 8. Капітальний і поточний ремонт садово-паркових об'єктів 9. Захист зелених насаджень від шкідників та хвороб	2	1-10

Теми лабораторних занять

№ п/п	Тема	Перелік завдань лабораторних робіт для виконання студентами	Кількість годин
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1 - 6	Модуль 1. Історичні етапи розвитку садово-паркового будівництва	1. Вивчення особливостей морфологічної будови крони, стовбура, кори, листя, квіток, плодів та насіння. 2. Навички роботи з визначником. 3. Використання новітніх досягнень селекції в озелененні 4. Використання сезонних змін в озелененні	4
		1. Життєвий цикл розвитку деревних рослин 2. Зміни габітусу крон деревних порід 3. Довговічність насаджень	4
		1. Екскурсія до дендрологічного парку	4
7 - 12	Модуль 2. Теорія проектування озеленення	1. Парки загального користування 2. Парки обмеженого користування 3. Парки спеціального призначення 4. Сучасні підходи до створення парків	4
		1. Класифікація живоплотів 2. Створення живоплотів та догляд за ними 3. Основні прийоми вертикального озеленення 4. Рослини, що використовуються у вертикальному озелененні 5. Сучасні підходи до вертикального озеленення.	4
		1. Класифікація малих архітектурних форм за призначенням 2. Сучасні тенденції до використання малих архітектурних форм. 3. Основні принципи побудови садово-паркових доріжок 4. Особливості створення доріжок з різного матеріалу	4
		Модуль 3	
13-15	Організація ведення зеленого будівництва	1. Підготовка ділянки для створення газонів і квітників 2. Сучасні технології створення газонів. 3. Використання злаків в озелененні 4. Догляд за газонами 5. Створення регулярних композицій	6

	6.Формування пейзажних композицій 7.Композиції змішаних стилів 8.Сучасні підходи до створення композицій	
--	--	--

Рекомендована література

Основна

1. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць /В.П. Кучерявий. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
2. Декоративное садоводство и садово-праковое строительство. – Київ: «Будівельник», 1985. – 184с.
3. Жирнов А. Д. Искусство паркостроения /А. Д. Жирнов. – Львов, 1977.
4. Колесников А.И. Декоративная дендрология / А.И. Колесников. – М.: Лесная промышленность, 1974. - 704 с.
5. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія: Навч. Посібник /О.А. Калініченко– Київ: Вища школа. – 2003. – 177 с.
6. Соломаха Н.Г., Мажула О.С., Фучило Я.Д. Інтродукція видів роду Pinus L. у лівобережному Степу України. Київ. Видавництво ФОП Ямчинський О.В. 2020. 259 с.
7. Бродович Т. Атлас дерев та кущів заходу України / Т.Бродович , М.Бродович. – Львів: Вид. об'єднання “Вища школа”, видавництво при Львівському державному університеті, 1973. – 240 с.
8. Климович В.И. Размножение и выращивание декоративных древесных пород / В.И. Климович, И.В. Климович– М.: Россельхозиздат. – 1980. – 160 с.
9. Холякко В.С. Дендрология с основами зеленого строительства / В.С. Холякко, Д.А Глоба-Михайленко. . – М.: Высшая школа, 1980. – 248с.

Додаткова

- 10.Мак-Миллан Броуз. Размножение растений / Мак-Миллан Броуз. – М.: Мир, 1972. –172с.
- 11.Шайтан И.М. Декоративный плодовый сад / И.М. Шайтан, С.В.Клименко. – Киев: «Урожай», 1988. – 223 с.

Самостійна робота студентів

Назва модулів	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	К-сть год.	Форма звітності та контролю
1. Історичні етапи розвитку садово-паркового будівництва	Сади і парки м. Харкова	6	Звітування з представленням реферату
	Старовинні парки Харківщини	6	Звітування з представленням реферату
2. Теорія проектування озеленення	Сучасні технології вертикального озеленення	6	Звітування з представленням реферату
	Декоративні форми плодових деревних рослин	6	Звітування з представленням реферату
3. Організація ведення зеленого будівництва	Рокарій і Альпінарій: види рослин та технологія створення.	6	Звітування з представленням реферату
	Виконання індивідуальних завдань на території лісопаркового господарства ХДЗВА	16	Звіт виконання індивідуальних завдань
Разом		46	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно положень кредитно-модульної системи організації навчального процесу, прийнятої в академії

Основні положення:

Загальна кількість модульних контрольних заходів, що мусить скласти студент з окремої навчальної дисциплін, визначається з урахуванням залікових модулів з цієї дисципліни і рекомендовано дорівнює двом академічним модулям за семестр.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою ECTS.

Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) рекомендуються графіком навчального процесу.

Кількість балів, отримана студентом при оцінювання модулю та підсумковий бал поточної успішності з дисципліни, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою **ECTS** відповідно до таблиці 1.

1.Шкала оцінювання

<i>100-бальна шкала</i>	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90 -100	відмінно	Відмінно - відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
82 - 89	добре	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	B
74 - 81		Добре - в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
64 - 73	задовільно	Задовільно - непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
60 - 63		Достатньо - відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
35- 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Регламентується наступний комплект балів для отримання оцінки за модуль: результат поточного контролю (усереднено за оцінюванням завдань, проєктів, тренінгів, відповідей) - максимум 20 балів (табл. 3), результат модульного тестового контролю - максимум 50 балів (роз'яснення в табл. 5), та результат засвоєння блоку самостійної роботи - максимум 30 балів (табл. 3,4,5).

Складання модулів обов'язкове. Студент не допускається до тестування з модуля без відпрацювання пропущених занять. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з модулю доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному

конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Студент не може повторно скласти зараховані модулі.

Студент, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право скласти пропущений модуль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється студенту з врахуванням результатів підсумкового тестування та поточного контролів (усереднені бали за модулі). Максимальна кількість балів, що студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100 (див. табл. 1).

Диференційований залік передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування заліку, студент, який своєчасно складав усі модульні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою "відмінно", може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за модулі.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом такого граничного терміну: для заліку і диференційованого заліку - останній день залікового тижня. Для екзамену - не пізніше, ніж на наступний робочий день після його завершення.

Засоби діагностики успішності навчання використовують для підсумкової експертизи знань і базуються на технології стандартизованого тестового контролю.

2. Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показник	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
В тому числі: відповіді на тестові питання	від 30 до 50
усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях	до 20
результат засвоєння блоку самостійної роботи	до 30

*- менша кількість отриманих балів недостатня для зарахування модулю, необхідна перездача.

Усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях оцінюються за шкалою від 12 до 20 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3).

3. Шкала оцінювання усної відповіді

20-бальна шкала	Інтуїтивний аналог оцінювання	Оцінка за національною шкалою - Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
20	5+	Відмінно - відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень, прояв креативного мислення.	A
19	5	Відмінно - відмінна відповідь, виконання роботи з однією непринциповою помилкою	A
18	5 -	Відмінно - відмінна відповідь, виконання роботи з незначною кількістю помилок	A
17	4+	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками при розумінні суті питання	B
16	4	Добре - в загальному правильна відповідь, робота з кількома помилками	C
15	4 -	Добре - в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
14	3+	Задовільно - непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
13	3	Достатньо - непогано, але наявна велика кількість суттєвих недоліків	D
12	3 -	Достатньо - відповідь, робота задовольняє лише найменші критерії	E

4. Шкала оцінювання відповідності змісту матеріалу самостійної роботи

Шкала, бали	Визначення
10	Повна відповідність змісту і достатній обсяг
8	Достатня відповідність змісту і достатній обсяг
6	Мінімально задовільна відповідність змісту і обсягу

5. Накопичення балів за модуль складанням (максимум 100 балів)

Поточне оцінювання	Оцінювання тестів	Оцінювання самостійної роботи	
визначається викладачем	чітко регламентується	визначається викладачем	
до 20 балів	до 50 балів	до 30 балів	
		до 10 балів	до 20 балів
Шкала оцінювання відповіді	50 тестів: 1 прав. відповідь - 1 бал 25 тестів: 1 прав. відпов. - 2 бали	Відповідність матеріалу (див. табл. 4)	Захист - шкала оцінювання усної відповіді
<i>ПРИКЛАД</i>			
12	44	8	14

Приклад: 12+44+8+14=78 (балів). Добре «С»
 бали за роботу оцінює за відповідність і обсяг наданого матеріалу (табл. 4) та